



A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA



Esz brennt

Esz brennt, májn bridele, esz brennt. Ég, testvérek, ég.

A szomszédban egy ország ég!

Ribajnaj sel Ajlom! Világnak Ura!

Te minden tudsz, Te mindenre emlékszel!

Tehát emlékszel, amikor Lévi Jichák, a berdicsi Cádik perbe fogott Téged!

Perelt zsidó mártírok millióiért, pogromok ártatlan áldozataiért.

Azt mondta: mi naponta elmondjuk, Jiszgádál völgyek között sörökben rágó – Magasztaltassék és szenteltessék a Neved!

Mások imáitól eltérően királynak nevezünk!

Amikor kérted, megváltunk taliszaink ezüstjétől, ékszereinktől, aranyainktól, hogy Neked otthont építsünk!

És Te mégis...

Eddig az idézet.

Én, aki nem a Cádknál, de a porszemnél, sőt, a semminél is kisebb vagyok, csak félve és alázatosan kérdezem.

Nem bántad meg, hogy szabad akaratot adtál az embernek?

Nézd meg a történelmet. Nézd meg a jelenet!

Nézd meg, mit művel az ember a Tőled kapott szabad akarattal.

Esz brennt, májn bridele, esz brennt! Ég, testvérek, ég. Egy ország ég a szomszédban!

Anatevka, Anatevka.

A darabban az ukrán kis faluban élt Reb Tevje és családja, és hittestvérek. Emlékszel, amikor jöttek az ukrán rendőrök (?), és egy pogrom után három napot adtak nekik, hogy eltakarodjanak a faluból?

Reb Tevje és családja felpakoltak egy húzós kocsira, de mielőtt elindultak volna a többi szerencsétlenrel, felesége visszament az örökre elhagyott lakásba – összesöpörni.

Mert nem lehet „csak úgy” otthagyni!

Anatevka, Anatevka.

Már a folyóparton a kompra várnak, amikor a rabbi a homlokához kap, és viszszafut a zsinagógához, és elhozza a tórát is. Tudod. A tekercset.

Majd megjön a komp, és mind felszáll. És eltűnnek a ködben.

Anatevka, Anatevka.

Akkor az ukrán pogrom elől onnan menekültek el a zsidók.

Most az ukrán hitközség felhívására oda menekülnek testvéreink az orosz pogromoktól való félelmükben, mert menekültváros lett. Hogy ott várják ki, míg Izrael elviszi őket – haza!

Ribajnaj sel Ajlom! Világnak Ura!

Látod, a soá, '56 és így tovább – hová vezet a szabad akarat?

Látod, mivé váltak egykor felszabadítóink?

Nézd meg a menekülőket, mit tesz ember az emberrel!

Világnak Ura! Mi vagyok én, hogy perbe fogjalak? Semmi!

*

Emlékszel a varsói gettóra? Chászidok ezrei is ott voltak, és mondták el naponta háromszor: Jiszgádál völgyek között sörökben rágó – Magasztaltassék és szenteltessék a Neved!

És a történet arról szól, hogy a gettó egyik pincéjében összegyűlnek a zsidók, hogy tárgyaláson vonjanak felelősségre Téged ugyanazokért, mint egykor a berdicsi Cádik.

Bírósági tárgyalás volt. Ügyész, bíró, ügyvéd, minden a helyükön. Az ügyész felolvasta a vádiratot.

Vádolom Istant!

És sorolta a lengyelországi zsidóság trádiciójának állomásait: Auschwitzot, Treblinkát, Majdaneket meg a többit.

Forrta a hangulat.

Szakállas, pajeszos zsidók az Égre emeltek tekintetüket, némelyikük keze ökölbe szorult. Volt, aki sírt.

Majd egyszerre csak valaki felkiáltott: Uraim! Itt a mincha ideje! Imádkozunk!

Ribajnaj sel Ajlom! Világnak Ura!

Hát így néz ki, amikor perbe hívunk Téged!

Téged, akiről tudjuk, a Te kezedben van minden élőnek a lelke, s azt Te is veszed vissza, amikor eljön az ideje!

Hozzád imádkozunk, Hozzád könyörögünk!

Szim sálom! Tégy békét, oltsd el a tüzet!

Úgy legyen.

Amen.

Kardos Péter



Foto: AFP / Tiziana FABI

Rabbiavatás a Rumbachban

Rabbivá avatták dr. Kurucz Ákost a budapesti Rumbach-zsinagógában. A rendezvényen beszédet mondott Szalay-Bobrovniczky Vince helyettes államtitkár és Manja Schüle, Brandenburg tartomány minisztere is. Díszdoktori címet kapott két német professzor, majd az OR-ZSE együttműködési megállapodást írt alá a Potsdami Egyetemmel. Az eseményen részt vett Jákóv Hadas-Handelsman, Izrael budapesti nagykövete, a zárszót Heisler András mondta.

A mai jeles alkalomhoz fogható esemény infézményünk 145 éves fennállása alatt egyszer történt, ez pedig a rabbiképző 1877-es megnyitója volt. Miképpen a jelenlegi kormány képviselében most jelen van Szalay-Bobrovniczky Vince helyettes államtitkár, úgy a rabbiképző 1877-es megnyitóünnepléségen Tisza Kálmán miniszterelnök, Trefort Agoston vallás- és közoktatásügyi miniszter és államtitkára, Tanárky Gedeon is kifejezte jelenlétével, hogy mennyire fontos a magyar művelődés egész szempontjából a neológ zsidó felsőoktatás – e szavakkal nyitotta meg Vajda Károly professzor, az OR-ZSE rektora a budapesti Rumbach Sebestyén utcai zsinagógában rendezett ünnepséget.

Vajda professzor úgy fogalmazott: az említett két esemény összehasonlítására nem csak a két ünnepi alkalm, azaz a megnyitó és a mostani ceremónia emelkedett minvoltának hasonlósága csábít, hiszen az együttműködés és az együtt ünneplés örömmét éppen azok a kataklizmák tudatosítják leginkább, amelyek az elmúlt másfél évszázadban rengették meg közös európai identitásunk tapasztatát.

Szalay-Bobrovniczky Vince: Köszönet a Mazsihisznek!

A Miniszterelnökség civil és társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára ünnepi beszédében abból az aspektusból méltatta a rabbiképző egyetemen végző rabbik teljesítményét és munkáját, hogy nagy felelősség helyeződik vállukra a páratlanul gazdag, évezredes tudás megóvásában, továbbadásában, valamint mindenki jövőjének formálásában.

Egyetlen cél lebegjen a szemünk előtt: közös értékeink, hagyományaink átadása, s ennek egyik alappillére az oktatás, a tudás. Büszkék lehetünk rá, hogy Magyarország sosem szenevedett hiányt az elkötelezettségekben.

tenni akaró emberekben – jelentette ki.

Szalay-Bobrovniczky Vince rámutatott arra: az Ukráinában most kitört háború is azt jelzi, hogy milyen törékeny a világ békéje. A háború kapcsán azt mondta: a magyar kormány köszönhetetl tartozik a Mazsihisznak, amely a kormányzathoz hasonlóan szintén nagy szerepet vállal a menekültek megsegítésében, egyúttal bejelentette azt is, hogy a Mazsök tulajdonában lévő badacsonytomaji



Dr. Kurucz Ákos rabbi

Fotó: OR-ZSE / P. T.

üdülköplexumot felajánlják a rászorulók megsegítésére.

Radnói főrabi: A rabbihivatással nem díszes trónus jár, hanem íróasztal

A beszédek elhangzása után hárrom főrabi: Darvas István, Radnói Zoltán és Verő Tamás sorakozott föl a Rumbach-zsinagóga tóraszkrénye előtt, hogy az előtük ünnepi díszben megjelent dr. Kurucz Ákos főlavas-sák és átadják neki rabbidiplomáját.

Az avatóbeszédet Radnói főrabi tartotta, aki arra hívta fel az új rabi figyelmét, hogy a rabbihivatással nem díszes trónus jár, hanem íróasztal, egy rabi ugyanis nemcsak vezető, hanem szolga is, Isten szolgája, pontosabban – ahogyan a Tóra fogalmaz – a zsidó közösséggel vezetője Isten rabszolgája. Radnói Zoltán emlékezett rá, hogy miután ősein ket a babiloni fogásba hurcolták, a nép lassanként elfelejtette ősi héber nyelvét, és az arameust kezdte használni. Am az arámi nyelvben nem volt szó a Tórára, így a Tóra megnevezésére ezt a szót használták: fény.

– Ez az a fény, kedves kollegám, amit mostantól neked is tovább kell adnod – mondta Radnói főrabi.

A szellemek titka

Aba Benjámin mondta: ha a szemnek megadatott volna a hatalom, hogy minden lásson, akkor egy teremtmény sem tudna megállni a szellemek tekintete előtt. Ábáje mondta: Számosabban vannak, mint mi, az élők. Úgy állnak körülöttünk, mint a barátdák a virággyában.

Chuna rabbi mondá: Ha a Tóra felolvásánál a felolvásor szorongást érez, a többi származik.

Rabbi Hájá mondja: Aki tudomást akar szerezni róluk, vegyen szűrt hamut és szórja az ágya köré, s reggel lábnyomokat fog találni, olyanokat, mint egy kakasé. Aki látni is akarja őket, az vegye egy elsőszülött feketétől született elsőszülött fekete macska méhlepényét, égesse el tűzben, morzsolja szét és szórjon abból a szemébe, akit látni fogja őket. Azután szórja a port egy vascsoport, zárja le vas pecsétgyűrűvel, különben lopnának belőle. Azonban a cső száját is be kell zárni, hogy az ember (szellemileg) meg ne sérüljön. Bácháj ben Ábáje is így tét, és mégis megsérült. Aztán a rabbik imádkoztak érte, és végül meggyógyult.

Simon ben Chalafta egy újszülött gyerek körülmetélesi ünnepén vett részt. Az újszülött gyerek apja óborral köszöntötte a mestert: Hétvés bor ezi! – dicsékezett! Ittam belőle esküvőmön, most iszom belőle fiám névadóján. Legközelebb az ő esküvőjén nyúlnunk hozzá! Üritsük hát a serleget a fiám lakodalma!

És a vigadó nép koccintott az ezzüstserlegekkel. Már éjfél volt, amikor Simon ben Chalafta eltávozott a vidám körből. Az országúton, útban hazafelé, egy fekete alakkal találkozott. Megismerte a holdvilágán: a Halál Angyalavolt.

– Hová megy, Isten szolgája? – kérdezte a rabbi a Halál Angyalát.

– Egy gyerekért megyek, rabbi.

– Oda, ahonnan...

– Igen, oda megyek, ahonnan te éppen most jösz.

A rabbi lehajtotta fejét. A Halál Angyalá nevetett.

– Miért nevetsz? – kérdezte fájdalmasan a rabbi.

– Rajtakat nevetek, bohó emberek, ti ittak most a jövőre és koccintottatok a jövő évekre, mikor nálam itt van az Úr parancsa, hogy elmenjek azért a szegény kis lélekért!

(Talmud Bráhot 6.a. alapján)

Szervő J. Ervin főrabi

– A Tóra a fényt adja neked, hát vedd át a tudást jelképező fényt, rabbiként gyűjts te is gyertyát, és e gyertya lángjával gyűjts meg további tízszázat, ezret. Így teremts világosságot a földön, s tapasztalni fogod, hogy akármennyi gyertyát meggyújhatsz a lángoddal, attól a te gyertyád fénye nem csökkeni fog, hanem éppen ellenkezőleg: megsokszorozódik.

Dr. Kurucz Ákos rabbi ünnepi beszédében megköszönte az OR-ZSE volt és jelenlegi rektorának, azaz Schöner Alfrédnak és Vajda Károlynak, hogy támogatták, majd köszönöték mondott a rabbiképző összes rabbijának, oktatójának, tanárának, akitől tanulhatott, külön kiemelte Darvas István főrabit és Balázs Gábor professzort. A rabbi ezután a feleségének, Teszter Nelli zongoraművésznek mondott köszönetet, aki segítő támogatása nélkül nem tudta volna végigcsinálni az elmúlt éveket.

Az ünnepség további részében Manja Schüle, Brandenburg tartomány tudományért, kutatásért és kultúráért felelős minisztere tartott ünnepi beszédet, az OR-ZSE díszdoktori címet adományozott Walter Homolka professzornak (Potsdami Egyetem) és Stefan Schreiner professzornak (Tübingeni Egyetem), majd Vajda Károly rektor együttműködési megállapodást írt alá Florian J. Schweigerttel, a Potsdami Egyetem rektorhelyettesével.

Heisler András zárszava: Célunk a fennmaradás, reményünk a fejlődés

– Ünnepelni jöttünk Magyarország egyik legszebb zsinagógájában, hiszen egy neológ rabi avatására, valamint egyetemünk nemzetközi kap-



Vajda Károly professzor, az OR-ZSE rektora

csolatainak fejlődése és komoly, nemzetközileg jegyzett barátaink elismerése egyaránt fontos számunkra – kezde zárszavát Heisler András, a Mazsihisz elnöke, aki a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége nevében megköszönte, hogy Manja Schüle személyében a brandenburgi kormány miniszteri szinten képviseltette magát az ünnepségen, megköszönte a magyar kormányt képviselő Szalay-Bobrovniczky Vince szavait, üdvözölte a Potsdami Egyetemmel aláírt megállapodást, és gratulált a díszdoktori címmel kitüntetett Walter Homolka és Stefan Schreiner professzoroknak.

Mint ünnepi beszédében Heisler András fogalmazott: a történelmi hagyományokkal rendelkező magyar neológ zsidó közösséggel erősen integrálódott a magyar társadalomba, miközben az elmúlt évszázadban két-szer derékba tört, először a vészkor szakban, majd a vallássellenes kommunista rendszer negyven évében. Az elnök hozzátette: ebben a helyzetben a OR-ZSE a neológia magyarországi megmaradásának, a ma-

gyarországi zsidóság továbbból is egyik alappillére, hiszen „célunk a fennmaradás, reményünk a fejlődés”.

– Mi zsidó magyarok maradtunk. S ha maradásunkat mások, a társadalom nem zsidó többsége értéknél tekinti, akkor maradni is fogunk – közölte Heisler András. – Megmaradásunkhoz pedig szükség van arra, hogy a közösségen belül helyükre kerüljenek az alapok: a judaizmus, a Tóra és általában is a jiddiskeit. S e cél elérésének legfőbb intézménye a majd másfél évszázada működő egyik Rabbi Szeminárium, a mai OR-ZSE.

Hozzátette: „kicsiny közösség vagyunk, sokak számára alig hihető, hogy a magyarországi népességnek csupán egy százaléka tartozik hozzáink. Mi a gyengébb fél pozíciójából is ragaszkodunk a függetlenség szabadságához, mert értékeinkre büszke zsidóságot akarunk építeni. Ehhez fontos, hogy a sokszor mellőzött egyetemünk a jövőben megkapjon minden támogatást: tőlünk, az egyetem fenntartójától, egy felelősen gondolkodó kormánytól és a világban hozzánk hű barátainktól.”

A frissen felavatott dr. Kurucz Ákosról szólva a Mazsihisz elnöke elmondta: ö az első rabi a rendszerváltás óta, aki egy polgári diplomával a zsebén végezte el a rabbiképzést és vált rabbivá. Holott valaha a rabbiképzőben a polgári diploma megléte volt a norma, a rabbinikusi tudás a világi műveltséget koronázta meg.

– Kurucz Akostól azt kérem, legyen mindig a szeme előtt azon rabbijaink példája, aikik vérzivataros időben is helytálltak. A holokausztpoklában, 1956 ágyúdörgése közepette, vagy akár az Egyháziügyi Hivatal nyomása alatt. Kívánom, hogy pályád során adjon hivatásod gyakorlásához a mindenhol lelkí és fizikai erőt, szerető családot, téged tisztelel és tanításaidat követő kilét.

Kácsor Zsolt / Mazsihisz

Claims Conference: 720 millió dollár (245 milliárd Ft) támogatás holokausttúlélőknek

Világszerte összesen 720 millió dollárt folyósítunk 300 szociális jóléti szervezetek holokausttúlélők támogatására; a juttatásnak részét képezi az a csaknem 47 millió dolláros kerek, amelyet a háború sújtotta Ukráinában kívánunk szociális jóléti szolgáltatásokra fordítani – jelentette be a Claims Conference elnöke, Gideon Taylor. (Az összeg magyar pénzben mintegy 245 milliárd forint, ebből az Ukrájnának szánt összeg csaknem 16 milliárd forint.)

Összesen 720 millió dollárt különítünk el több mint 300 szociális szervezet részére világszerte, hogy támogassák és segítsék az otthoni gondozást és egyéb támogató szolgáltatásokat a rászoruló holokausttúlélők számára – jelentette be Gideon Taylor, a Claims Conference (Conference on Jewish Material Claims Against Germany) elnöke az Egyesült Államokban.

Gideon Taylor elmondta: „Büszkék vagyunk rá, hogy ilyen jelentős juttatást jelenthetünk be, igaz, a pénzalap magas összegét indokolja a sajnos egyre fogyatkozó számu túlélők magas életkora, jövedelmi viszonya, valamint egyre növekvő kiszolgáltatottsága, hiszen a holokausttúlélők továbbra is folyamatos bizonytalansággal néznek szembe a koronavírus-helyzet miatt is. Tisztában vagyunk vele, hogy ez a pénzalap minden jelentős támogatást jelent ezekben a nehéz időkben.”

A német kormánnyal való tárgyalások során az utóbbi években a Claims Conference azt hangoztatta: egyre sürgetőbb szükség van az otthoni ápolásra mind az Amerikai Egyesült Államokban, mind a más országokban élő túlélők számára. A most bejelentett juttatást szociális jóléti szervezetek között osztják szét az országokban, ahol jelentős számú holokausttúlélő él.

A támogatást olyan alapvető szolgáltatások megteremtésére kell fordítani, mint az otthoni gondozás biztosítása, gyógyszeres ellátás, sürgősségi ellátás és élelmezés. A pénzügyi alap ezzel a mentővel azt szeretné elérni, hogy az idős és betegeskedő holokausttúlélők a hátralévő napjaikat méltóságban tudják leélni, olyan körfülvények között, amelyektől fiataloknak megfosztották őket.

A bejelentésen Greg Schneider, a Claims Conference ügyvezető alelnöke közölte: „Támogatjuk a holokausttúlélőket, bárhol éljenek is, akár háború sújtotta területen, akár egyéb konfliktuszónában, a segítségből mi nem ismerünk akadályt. Legyen szó pandémáról, inflációról vagy háborús fenyegetettségről, elkötelezettek vagyunk abban, hogy az idős és rászoruló holokausttúlélőknek méltó ellátást, ezen belül otthoni gondozást, ételt és gyógyszeres ellátást biztosítunk. Az elkövetkezendő években is azért harcolunk majd, hogy minden egyes túlélő megkapja azt a gondozást, amit megérdelem.”

A most bejelentett pénzügyi alap rekordmagas, hiszen ez az eddigi legnagyobb összeg, amelyet a Claims

Conference számára egy évre elkülönítettek, sőt, nincs még egy olyan szervezet a világon, amely egy évre ekkora támogatást kapott volna.

Tavaly a Claims Conference 653 millió dollárt osztott szét több mint 300 szociális szervezet között, becslések szerint a támogatás csaknem 120 ezer túlélőhöz jutott el.

Ami Magyarországot illeti: nálunk több mint 19 millió eurót (több mint 7,2 milliárd forintot) fordítanak szociális programokra és a nácik zsidó áldozatainak nyújtott szociális segélyprogram folytatására.

Mark Sisisky, a Joint elnöke a bejelentés alkalmából közölte: „Nem lehet elégé hangsúlyozni, hogy a Claims Conference részéről mindenre fontosak ezek az életmentő pénzalapok például a volt Szovjetunió országaiban élő túlélők jólétének biztosítására. Amint azt most Ukrájinában láthatjuk: a válságok egy pillanat töredéke alatt kirobbanhatnak, jelentősen rombolva a túlélők és más idős emberek életkörülményeit. Azok a szolgáltatások, amelyeket a Claims Conference-szel együttműködve biztosítunk, szó szerint mentővek a túlélők számára egy jobb és méltóságelteljesebb jövőért.”

</

Megmenekülés napja: púrim

Ádár hónap tizenegyedikén, ha kettő ádár hónap lenne az évben (szökőév), akkor minden második ádár hónap (ádár séni) tizenegyedikén tartjuk púrim napját.

Púrimot Eszter böjtje (táánit Eszter) előzi meg és susán púrim követi.

A púrim szó jelentése: kockavetés (kockajáték) vagy sorsvetés (sorsjáték).

A púrim történelmi háttérét Eszter könyvéből (Megilát Eszter) ismerhetjük meg, mely szerint az ante 470-es években, Áhásveros (görögösen: Xerxesz) király uralkodásának idejében, az ámálék népből származó fóminiszter, kinek neve Hámán volt, ki akarta irtani a Perzsa Birodalom minden zsidó lakóját. Azonban a zsidó Mordeháj nevét lánya (Eszter) meghiúsította Hámán gonosz tervét és megmentette népét a pusztulástól. A kockavetéssel megalapított napon (ádár 13.) nagyon fordult a kocka, és a zsidók fegyverrel a kézben védtek meg ma-

„Mint azon napokat, melyekben a zsidók megnyugodtak ellenségeik-től, s azon hónapot, mely megváltott nekik búból örömről a gyászból ünnepnapra; hogy megülnék azokat lakoma- és örömnaphnak, ajándékokat küldve egymásnak és adományokat a szegényeknek (mátánöt láevjonim).”¹

Púrimkor ünnepi étkezést, lakomát (miste) kell tartani, miként őseink is: „...megülték azt lakoma- és örömnaphnak.”² A lakoma púrim kapcsán különös jelentőséggel bír, mert Eszter könyvében tizenhétszer fordul elő ez a szó, míg az egész Tanahban csak huszonnegyszer. Ezekben a lakomákon minden fontos dolgok történtek, ekkor határozták el a zsidók elpusztítását, de ekkor határozatattal el a megmeneküléstük is.

E lakomákon bort is ittak, talán ezért rendelték el bőlcseink, hogy: „Mindem ember köteles annyi bort inni, hogy ne tudjon különbséget tenni (ád delo jádá) az átkozott



gukat és számoltak le ellenségeikkel, majd ahogyan Eszter könyvében olvashatjuk: „...a vidéki zsidók, kik nyílt városokban laknak, megülik ádár tizenegyedik napját örömmel, lakomával, ünnepnappal s ajándékokat küldve egymásnak.”³

A púrim a zsidóság több évezredes történelmét kísérő sok gyásznap mellett egy igazi, hamisítatlan örömnél. E tény a zsinagógában is meglátszik, hiszen mikor Eszter könyvét felolvassuk a hagyományos tekercsből (megilá), akkor a rosszat akaró, de mégis pórul járó Hámán nevének meghallása esetén megengett dolog zajongan, kereplőzni, kézzel vagy lábbal dobogni. A megilát az esti (márvír) és reggelijén (imában) (sáhárít) is felolvassuk, és az előírás szerint a nők is meghallgatják, mert nekik ugyancsak részük volt a megmenekülésben, no meg a történet főhőse egyenesen egy nő: Eszter királynő.

A sáhárít keretében a Tórából azt a részt olvassuk, mely a zsidó törzsek egyiptomi kivonulását követő ámálékita orvtámadásról szól⁴. Az imarendben is van némi változás, néhányat nem mondunk ekkor, de mondjuk „A csodákért...” (Ál hániszim...) kezdetű betoldást az ún. „Tizennyolc áldásban” (Smóne eszré) és az étkezések utáni asztali áldásban (bencsolás), ugyanúgy, mint hanuká napjaiban.

Előírás, hogy púrimkor meg kell ajándékozni legalább egy embertársunkat kétfele dologgal, olyannal, amely rögtön alkalmas az elfogyasztásra. Ezt az ajándékküldést hívjuk a közismert jiddis szóval sláhmónesznek (héberül: misloáh mánot). E kedves figyelmességre, kötelességre Eszter könyvében van utalás: „...megülik ádár tizenegyedik napját (...) ajándékokat küldve (misloáh mánot) egymásnak.”⁵

Azonban nemcsak egy ajándékot kell küldeni, hanem a rászorulókat is meg kell ajándékozni. Legalább kettő embertársunknak kell adni ajándékot, mely ez esetben lehet pénz is. E fontos előírást bőlcseink az alábbi mondatokra alapozzák:

(szilva)lekvárral megtöltött háromszögletű sütemény jelképezheti a púrim alaptörténetének, a megilának az egyik jellegzetességeit is, miszerint mindegyikben el van rejtve a lényeg: a süteményben a töltelék, a megilában a mindenütt jelen lévő, de ott nem említett I.ten neve.

A megilá olvasásának, a mistének, a misloáh mánotnak és a mátánöt láevjonimnak ismeretes olyan megokolása is, hogy mivel Eszter könyve három különböző kifejezést használ Hámán szándékára („elpuszítani, megölni, elveszíteni”), ezért tarozunk mi is háromféleképpen kifejezést adni hálánknak és örömkünknek, amiért Hámán tervei meghiúultak. Az „elpuszítani” alatt bőlcseink azt értették, hogy Hámán meg akarta gátolni a zsidókat a Tóra tanulásában és parancsai betartásában, ezért olvassuk a megiláit. A „megölni” azt jelentette, hogy fizikailag kívánta Hámán megsemmisíteni a zsidókat, ezért készítünk lakomát (miste) és örlüünk testileg-lelkileg. Az „elveszíteni” pedig a zsidók vagyonának elvételét, az anyagi tönkretételt foglalta magában, ezért ajándékozzuk meg egymást (misloáh mánot) és segítünk a rászorulókon, a szegényeken, nincsteleneken (mátánöt láevjonim).

Púrimkor szokás maskarakba, jelmezekbe öltözni, másnak látszani, mert ahogyan Eszter könyvében olvassuk: „...a bánat örömről, a gyász ünnepre fordult.”⁶

E jelmezek voltak a kellékek a púrimi játékoknak (jiddisül: pürempl/púrimspiel), előadásoknak is, a kimondottan a napra írt tréfás színdaraboknak. A púrimi tréfák (stílik) szinte előirászásamba mentek e napon. Ekkor választották a púrimi rabbit is, ki egészen szokatlan módon magyarázta a közösségek a Szentírást. Egyszóval púrimkor majdnem minden meg van engedve, ami jólesik (böjtölni tilos e napon!), még a kártyázás is bocsánatos bűnek számít.

A púrim szó és a hozzá kapcsolódó események a zsidó történelem oly szerves részévé váltak, hogy a különböző városok zsidó közösségei saját megmenekülésük napját is púrimnak nevezték. Például: anconai púrim (megmenekültek a földrengés pusztításától 1690-ben), budai púrim (Páduában tartották ananak emlékére, hogy 1684-ben a budai vár ostromának hírére a csőcselék megtámadta házaikat, de szerecsésen életben maradtak), tripolisi púrim (1793-ban a kalózok rabszolgákká tették a zsidókat, de csodásan kiszabadultak) stb.

Púrim és a zsidó történelem szorosan összefonódik, mert púrim napjában egy picit bent foglaltatik a zsidóság eddigi sorsa, történelme is.

Dr. Blau Lajos, az Országos Rabbiképző Intézet hajdani növendéke, tudós professzora, majd igazgatója írta: „Hámán vérfordítójétől a zsidók megmenekültek, de hánynak előzte meg és követte, kikkel szemben a zsidók a rövidebbet húzták? Hogy a szétszórtságban hánynak esett a gyűlölet áldozatául, sehol sincs feljegyezve. Ezen üldözések folytán a zsidók erősebb összetartásra szorultak, mint más népek, és bizonyos mértékben külön világot éltek. E külön világuk szeres része a púrim örömnépe is.”

Oláh János

¹ Eszter IX,19.

² M.II. XVII,8–16.

³ Eszter IX,19.

⁴ Eszter IX,22.

⁵ Eszter IX,17.

⁶ Talmud, Megilá 7b.

⁷ Eszter I,1.

⁸ Eszter IX,22.

A februári kincs: a Wahrmann-díj aranyérme

A Magyar Nemzeti Múzeum egy ideje igyekszik erősebben belehorgonyozni jelenlétéit és fontosságát a köztudatba. Ennek egyik eleme, hogy a Hónap Kincse kamaratárlatain a múzeum raktárában őrzött, ritkán vagy sosem láttott tárgyat állítanak ki. A februári kincs igen különleges: a Wahrmann-díj aranyérme, amelyet 1909-ben adományoztak Bláthy Ottó Titusznak.

A tárgy történetéhez néhány ismert és sok kevésbé ismert személy neve és tevékenysége kapcsolódik. A díj névadójáról, Wahrmann Móról Heisler András, a Mazsihisz elnöke beszélt a sajtónak.

Wahrmann Mór az évszázados feudális tiltások után a 19. század elején végre Pesten is megtelepedhető zsidó közösség első rabbijának, Wahrmann Izraelnek az unokája. 1853-ban társalapító lett a kereskedelmi érdekvédelemre szakosodott Pesti Lloyd Társulatnak. Pénzügyi tehetségeit több jelentős vállalat és bank létrehozásában kamatoztatta. Cikkeiben amellett érvelt, hogy a magyar gazdaságot függetleníteni kell Ausztriától. Az írások felkeltették Deák Ferenc érdeklődését, aki az 1867-es kiegyezést, illetve a zsidók egyenjogúsítását követően felkérte Wahrmannit, hogy induljon az országgyűlési választáson. Wahrmann 1869-ben a magyar országgyűlés első zsidó vallású képviselője lett. 1872-ben ő terjesztette be a Pestet, Budát és Óbudát egyesítő törvényt, majd 1875-ben pénzügyminiszternek is jelölték.

Számos reformkori arisztokratával és nagypolgárral egyetemben ő is úgy vélte, hogy a művészeteit a kultúrát támogatni kötelesség. Pályáját ezért számos formában végigkísérte a mecenatúra: pártoló tagja volt különböző tudományos, gazdasági és művészeti társulatoknak. Végrendeletében 50.000 forintot hagyott közérdekű célokra, és ennek egy részét alapítvány formájában a Magyar Tudományos Akadémia kezvelte. Ennek kamataiból adományoztak 1897-től hárómévente a róla elnevezett díjat.

A kamaratárlat főszereplőjét szintén Heisler András mutatta be. A nyolc centi átmérőjű, súlyos aranyérme verőtővel egy neves bécsi művész, Anton Scharff készítette, elő- és hátlapján finoman kidolgozott, gyönyörű részletekkel. Maga az érem abban a legendás Magyar Királyi Pénzverdében készült Körömbányán, ahol Károly Róbert aranyforintját is készítették.

Előlapján a Magyar Tudományos Akadémia épülete látható, hátlapján pedig az ókori mitológiából ismert, az ipart és a kereskedelmet jelképező Vulcanus és Mercurius alakja, a felső szelvénnyben Buda és Pest látképe, a két várost összekötő Lánchíd. „Egy aprócska műzeumi tárgy, ami véletlenek segítségével és kiváló szakemberek felismerésével kerülhetett közösségi emlékezettel leiteteményesének a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményébe” – fűzte hozzá a Mazsihisz elnöke. (A múzeum az elmúlt éven vásárolta meg.)

Kik kaphatták? A magyar kereskedeleml és ipar területén kimagasló eredményeket elérő tudósok, mérnökök, feltalálók nyerhették el, 1933-ig összesen tizenhárom alkalommal.

A tüvegárlóban kiállított érem illesztris társaságban van: a lényegen kisebb méretű, szintén a megbecsülést kifejező érmek fölött egy nagy méretű ezüst próbaveret látható, melyen még a végleges előállítás előtt a vénük ellenőrizhette munkájának minőségét. (Csak közel haljolva vagy a látogatásra hozott nagyítóval lehet megfigyelni, hogy az



Heisler: Wahrmann a magyar országgyűlés első zsidó vallású képviselője lett

előlapon a megjutalmazott neve is kidomborodik, vagyis úgy tűnik, minden egyes éremhez külön ún. verőtő készült.)

A muzeológusok négy ilyen, nével elláttó éremről tudnak, ugyanis az említett tizenhárom kitüntetéből a többiek inkább annak ellenértekét kérték. Mivel a másik három érem eddig nem került elő, ez az unikális példány – Heisler András szerint – szinte egy magyar „mauritius”.

A megjutalmazott Bláthy Ottó Titusz gépészmnéről munkássága kiterjedt az erősáramú elektrotechnika csaknem egész területére. A budapesti Ganz Villamossági Gyár mérnökkárában dolgozott, részt vett a Déri-Bláthy-Zipernowsky-féle áramelosztó rendszer kidolgozásában – ennek alkalmazása tette lehetővé számos európai nagyváros, többek között Róma, Milánó, Lünen villamosítását.

Heisler András megnyitóbeszéde végén szélesebb horizonton is bemutatta a reformkori zsidóság kielmekedő szerepét. Wahrmann aktívan részt vett a zsidó közösségi életben, és a világra nyitott, de felekezettel hű neológ értékrendet képviselte. „Az nem igaz hazafü, ki felekezettel nem ragaszkodik, az nem jó polgár, ki felekezettel elhagyolja. Lángoló honzseretetünk kell, hogy karólte járjon a felekezetünk iránti törhetei hűséggel és odaadással.”

Maga Wahrmann, majd később az alap több díjazottja – és általában is a magyar városi zsidóság – jelentős szerepet vállalt a honi iparfejlesztésben. Csal néhány példa: a szegedi Pick Márk és a soroksári Herz Ármin szalámigyárai, Kotányi János, a világhírű fűszermester, a magyar paprika nemzetközi hírének megteremtője, Weiss Manfréd, az Acél- és Fémművek alapítója, Fischer Móric, a herendi porcelángyár alapítója, a Hatvany-Deutsch család, a hazai cukoripar fellendítői, Richter Gedeon, a modern gyógy-szeripar megeremtője, vagy akár a Gyáriparosok Országos Szövetségenek alapítói, Chorin Ferenc és Hatvany-Deutsch Sándor.

Minden területen fontos volt a szerepük, még a bányászatban is – pedig az a közvélekedés szerint „nem zsidónak való szakma”, holott a magyar szénbányászat elkezdői, a feltárandó terület első kutatói, továbbépítői, fejlesztői között is megtaláljuk őket.

A múzeum főigazgatója, L. Simon László egy kérdésre válaszolva elmondta, hogy a Wahrmannhoz hasonló mecénásokra ma is nagy szükség lenne, hiszen az adományozók már ványtábláján évtizedek óta nincsen újabb név – ezzel utalt arra is, hogy a nagylelkű vagy bőkező adakozók eddig csak a sporttámagatások területén jeleskedtek.

A kijevi főrabi szerint senki sem hitte, hogy ez megtörténik

„Az emberek rettegnek, pánikszerűen futnak a légvédelmi szírenak hallatán”, ahogy Oroszország háborúja Ukrajna ellen fokozódik, írja az Arutz Sheva.

„Éppen az óvóhelyre tartok” – mondta Kijev főrabbija, Jonatán Markovics a Radio 103FM-nél, miközben a városban folyamatosan szóltak a légvédelmi szírenák, a háttérben pedig robbanások hangjai hallatszottak. „Az emberek rohannak az utcákon, és látjuk, hogy füst száll fel.”

„Senki sem hitte, hogy ez megtörténhet” – tette hozzá. „Addig voltunk nyugodtak, amíg a szírenák meg nem szólaltak. De most robbanások vannak, és az emberek pánikolnak. Aki el tudott menni, már elment” – jegyezte meg. „Az itt élő zsidók közül viszont sokan idősek, fogyatékkal élők, család nélküliek, ágyhoz kötöttek... Nem lehetett velük beszélni a távozásról, hiába próbáltuk rábeszélni őket, hogy költözzenek az ország nyugati részébe, ahol ki sebb az esély egy támádsnak” – mondta a főrabi.

Liviben légvédelmi szírenák és robbanások hangjai hallatszanak. „Az internet hamarosan összeomlik” – mondta Mordechaj Slomó Bold, a város főrabbija a Radio 103FM-nél. „Akkor már csak a rádió marad. Az emberek meg részketnek a félelemről.”

Bold rabbi megjegyezte, hogy az Ukránban tartózkodó izraeliek közül so kan nem reagáltak hazájuk felhívására, hogy térjenek vissza. „A szírenák megszólalása és a sok intézkedés mellett az izraeliek otthon érzik magukat” – tette hozzá kissé gúnyosan.

Rosenberg Mátyás / Zsblog



Menedéket kereső emberek a kijevi metróban

Fotó: Reuters / Valentyn Ogirenko

Ukrajna tel-avivi nagykövetsége izraelieket toboroz az orosz invázió elleni harchoz

Az ukrán nagykövetség Izraelben közményt adott ki, amelyben felszólította az érdekelteket, hogy vegyenek részt Ukrajna védelmében, közölte a Walla híről. „Ha hajlandók vagytok megvédeni Ukrajna szuverenitását, kérjük, küldjetek nekünk üzenetet” – áll a közményben, melyet magyarul az ujkelet.live ismertet, írja a Szombat.

Sürgős üzenet azoknak, akik részét akarnak venni Ukrajna megvédesében az orosz agresszióval szemben” – olvasható a nagykövetség Facebook-oldalán megjelent bejegyzésben.

Honfitársak, testvéreink, törődő izraeli állampolgárok és más országok állampolgárai, akik jelenleg Izraelben vannak. A nagykövetség elkezdte listáját, aikik érdeklődnek az orosz agresszió elleni küzdelemben való részvétel iránt. Ha készen álltok megvédeni Ukrajna szuverenitását, küldjetek üzenetet erre

az e-mail-címre: defendUKRinISR@gmail.com.”

„Az ünenetben tüntessétek fel a személyi igazolvány számát, az állampolgárságot, a születési dátumot, a külföldi úlevél számát, a katonai szakterületet és a kommunikációhoz szükséges elérhetőségeket. A további intézkedésekről a nagykövetség ad majd tájékoztatást” – zártult a bejegyzés.

Izraelben több százezer Ukránból bevándorolt állampolgár él, akik közül sokan szolgáltak az Izraeli Védelmi Erőkben. Az izraeli média interjút készített több ukrán állampolgárral is rendelkező izraelivel, aikik jelenleg Ukrajnában tartózkodnak, és már önként jelentkeztek harcra.

Az izraeli külügy ezt nem kívánta kommentálni.

Mindeközben izraeliek százai gyűliközön Tel-Avivban, hogy tiltakozzanak Oroszország ukrainai inváziójára ellen. A 12-es csatorna szerint további ezrek várhatók.

Ukrajna zsidó elnöke Putyinnak: Mégis hogy lehetnék én náci?

Putin hadat üzent Ukrajnának azzal a felkiáltással, hogy „náci-mentesítő” az országot.

Nem tudni, hogy Putin pontosan mire gondolhatott, amikor lenáciitza Ukrajna egyébként nyíltan zsidó valású miniszterelnökét. Zelenszkij pár órával Putin televíziós beszéde előtt szólalt fel, melyben erős megfogalmazásokkal vágott vissza az orosz elnöknek, aki közölte, hogy Ukrajnát náciik irányítják.

Az ukrán elnök először anyanyelvén, majd oroszul is megszólalt, és úgy fogalmazott, „a hírekben látható Ukrajna és a valódi Ukrajna két teljesen különböző ország”, utalva ezzel arra, hogy az orosz média hamis képet fest Ukrajnáról, és Putiny azt erőlteti kommunikációjában, hogy az országot „náciik irányítják”.

Az ukrán elnök talán az utolsó, akit összefüggésbe lehet hozni a náciikkal, miután egyrészt zsidó, másrészt pedig nagyapja és az ő



Volodymir Zelenszkij ukrán elnök közös sajtótérkezletet tart Andrzej Duda lengyel és Gitanas Nausėda litván államfővel tárgyalásuk után Kijevben 2022. február 23-án.

Fotó: MTI/AP/Efrem Lukackij

három testvére is életét vesztette a holokausztban. Zelenszkij később feltette a két legégetőbb kérdést is a háború kapcsán: miért harcolnak az oroszok, és kivel harcolnak?

Kiemelte, hogy nagyon sok orosz járt már Ukrajnában, sokuknak pedig a családjá is ott él, és a két nemzet gyakran barátkozik egymással, ezért nem tudja mire vélni az orosz reakciót, és ismételten felszólította Oroszországot, ezzel együtt pedig az orosz lakosságot is, hogy „hallgassanak a józan észre” – számolt be a Politico.

Borbély Fanni / Liner.hu

Tüntettek az orosz invázió ellen Tel-Avivban és Haifán is

A tüntetők óriási ukrán zászlók alatt Putyin-ellenes szlogeneket kiabáltak orosz, ukrán és héber nyelven. Voltak, aikik „Putin az új Hitler” és „Állítsuk meg Putyint, állítsuk le a háborút” feliratú plakátokkal jelentek meg – írja az Új Kelet az izraeli demonstrációkról.

Több százán tüntettek a zuhogó esőben Tel-Avivban az orosz nagykövetség előtt, ily módon fejezve ki tiltakozásukat a Vlagyimir Putyin elnök által indított ukrán megszállás ellen. A 13-as csatorna esti riportja szerint a demonstrálók közül sokan ukrán gyökerékkel rendelkeznek, vagy akár a háborús zárat alatt álló országban rekedt csalátagjaik életé-

Kimenekített zsidó árvák az ukrán–román határon

Az ukrán–román határon fogadtak az izraeli hatóságok azt a több mint száz zsidó árvát, akiket az ukrainai Zsitolmiból menekítettek ki – idézte a DPA nyomán a Maszol.ro az izraeli külügy közményét.

Jair Lapid, Izrael külügyminisztere a Twitteren számolt be arról, hogy a gyerekekkel pokróccsal és meleg ruhákkal fogadták a határon. A gyerekek végő úti célja Izrael.

Az árvákat Roni Shabtai, Izrael romániai konzulja is fogadta a határon, aki továbbindulásuk előtt boldogabb életet kívánt nekik.

Zsitolm mintegy 140 kilométerre nyugatra fekszik Kijevtől. Az orosz támádó ostroma több áldozatot követelt a városban.

Az izraeli hatóságok becslése szerint körülbelül 200 ezer ukrán állampolgár van jog a Izraelbe emigrálni zsidó származásának vagy vallásának köszönhetően. (Agerpress)



ért aggódnak – olvasható az izraeli magyar nyelvű Új Kelet internetes portál cikkében.

A tüntetők óriási ukrán zászlók alatt Putyin-ellenes szlogeneket kiabáltak orosz, ukrán és héber nyelven, de voltak, aikik „Putin az új Hitler” és „Állítsuk meg Putyint, állítsuk le a háborút” feliratú plakátokkal jelen-

tek meg. A demonstráló tömeget a villámlás és a viharos eső sem tartotta vissza.

A haifai orosz konzulátus előtt hasonló megmozdulásra került sor. Egyes tüntetők felfeléztek a bejárati kapura, és parádicsommal dobálták az épületet – közölte a héber nyelvű Walla híroldal.

Nem zsidók is menedéket találnak az ukrainai zsinagógákban

Az ukrainai rabbik szerint a nem zsidók azért keresnek a zsinagógákban menedéket, mert úgy vélik, az oroszok nem fognak merni hozzájárulni ezekhez az épületekhez, írja az Arutz Sheva.

Ukrajna-szerte nem zsidók is keresnek menedéket a háború előtt a zsidó községek zsinagógáiban, abban a hitben, hogy az orosz hadsereg nem fogja bántani őket.

A Jedit Áhronot szerint az ukrainai harcok kezdete óta több ezer nem zsidó érkezett a zsinagógákba, hogy meghúzza magát.

A délkelet-ukrainai Zaporizzsia városának rabbija, Náchum Ehrentau kiemelte, hogy mindenkit, aki menedéket kér a zsinagágában, szívesen fogadnak.

„Olyan területen vagyunk, ahol harcok folynak” – mondta. „A zsinagógában 350-400 ember van összeszűfolódva, többségük zsidó, de olyan nem zsidók is, akik könyörögtek, hogy nyissuk ki a zsinagógát, mert nálunk van óváhely.”

„Ez nem egy hivatalos óváhely, ez csak egy betonnal körbevett alagsori szint” – magyarázta. „Ez egy zsinagóga, és az oroszok nem fogják bántani ezt a helyet.”

Miriam Moskovitz rebbecen, a Chábád-Lubavics harkivi küldöttje kiemelte: a cél az volt, hogy minden ukránnak segítsenek.

„Egy nem zsidó család jött hozzánk, miután lángba borult az otthonuk, és most nincs hol lakniuk” – mesélte. „A rabbi elhívtá őket a zsinagógrába. A nem zsidóktól is egész nap kaptunk kéréseket. Egy nő sírva hívott minket az éjszaka közepén, és azt kérte: Vigyetek el a zsinagógrába. Azonnal azt mondunk, ahogy elcsendesedik a helyzet, elhuzzuk, és ezt meg is tettük.”

Rosenberg Mátyás / Zsblog



Irány Izrael!

Az ukrainai zsidók szeretnének hazamenni

Oroszország ukrainai inváziójáig a szervezet nem különösebben tapasztalta, hogy zsidók az orosz fenyegetés miatt megpróbáltak volna elhagyni az országot, írja a Házarc.

A háború kitörése óta viszont a Szochnutot, azaz a Zsidó Ügynökséget (The Jewish Agency For Israel) elárasztották az Ukránból Izraelbe menekülni próbáló zsidók kérelmei – mondta több forrás is a Házarcnek. A legtöbb esetben olyan személyekről van szó, aikik már kitöltötték aljakérelmüköt, de még nem kapták meg a bevándorlási vízumukat.



Új ukrán bevándorlók érkeznek az izraeli Ben Gurion repülőtére

Fotó: Moti Milrod

Könyörögnek a Szochnutnak és az izraeli kormánynak, hogy segítsenek súrgósségi repülőjáratakat szervezni a rokonak számára.

Oroszország ukrainai inváziójáig a Zsidó Ügynökség nem látott bizonyítékot arra, hogy zsidók az orosz fenyegetés miatt megpróbáltak volna kijutni az országból.

A visszatérési törvény alapján alijázást kérőnyező személyeknek igazolniuk kell, hogy legalább egy zsidó nagyszülöjük van. Mivel az engedélyezés jelentős dokumentációt igényel, hosszadalmas lehet, akár több hónapig is eltarthat. A vész helyzetre való tekintettel az izraeli kormány és a Szochnut tárgyalásokat folytat az eljárás rövidítésének bevezetéséről, ami lehetővé tenné a zsidók számára, hogy gyorsabban elhagyassák Ukrájrat.

A Zsidó Ügynökség és a Keresztenyek és Zsidók Nemzetközi Szövetsége (Fellowship of Christians and Jews) külön forrórödröt hozott létre, hogy reagáljon az Ukránból élő zsidók kérdéseire. Az Ukránból történő bevándorlás mintegy 85 százalékát az elmúlt években a Szövetségen keresztül bonyolítottak le, amely evangéliumi keresztenyektől gyűjt adományokat.

Becslések szerint 200 ezer ukrán jogosult a visszatérési törvény alapján Izraelbe bevándorolni. Csak mintegy negyedük számít háláchikusan zsidónak, azaz zsidó anya gyermekekének.

Az új helyzettel kapcsolatban Pniná Támano-Sátá izraeli alijáügyi és integrációs miniszter azt mondta: „Készek vagyunk több ezer zsidó bevándorlót befogadni Ukrájnból.”

Rosenberg Mátyás / Zsblog

Az ukrán főrabbi bírálja az orosz bombázások csendes cinkosait

„Soha, még a legrosszabb rémálmomban sem gondoltam volna, hogy Oroszországból érkező bombáktól halhatok meg” – mondta az Oroszországban született rabbi.

Mose Azman ukrán főrabbi videóüzenetben bírált az orosz népet, különösen az orosz zsidókat, amiért télenél nézik, ahogy Moszkva Ukrajnát ostromolja.

„Ne feledjétek, hogy aki nem törödik, és aki csendben beleegyezik, az bűnrészes egy bűncselekményben. Egy háborús bűntetben! Egy emberiesség ellel bűntetben!” – fakadt ki a szentpétervári születésű Azman rabbi az orosz nyelven elmondott videóüzenetben.

„Soha, még a legrosszabb rémálmomban sem gondoltam, hogy Oroszországból érkező bombáktól halhatok meg. Onnan, ahol születtem. Onnan, ahol iskolába jártam. A hely, ahol sok barátom van... akik hallgatnak. Az emberek a világ minden tájáról telefonálnak. A világ minden tájáról. Zsidók és nem zsidók. Még arabok is hívnak Izraelből és támogatnak” – mondta a rabbi.

A videóban Azman azzal vádolja az orosz hadsereget, hogy válogatás nélküli bombázza Ukrániát Grad rakéta-sorozatvetőkkel, szemben azzal, ahogy az izraeli hadsereg nagy pontosságú, precíziós rakétákat használ a terroristák megölésére, „hogy – Isten ments – ne bántásak a békés lakosságot”.

„Itt? Nézd meg a videókat. Lehet, hogy ezt nem mutatják meg neked. Grad rakétákkal lönek. A Grad nem egy nagy pontosságú fegyver. Gradok, tankok, ballisztikus rakéták, repülőgépek. Mi folyik itt? Háború. Háború! Háború! – üzente a rabbi.

Egy törökterkiset tartva kezében Azman azt mondja, hogy átkozza azokat, akik csendes cinkosai ennek a szörnyű bűntetének. „A szent Tóra mellett állok. Ezt a Tórát a Mindenható adta nekünk. És én a Tórára mondok nektek” – zárol a videó.

Times of Israel / Kibic

A világ zsidóságához fordult támogatásért az ukrán elnök

Vladimir Zelenszkij ukrán elnök támogatásra szólította a zsidókat, miközben azzal vágolta Oroszországot, hogy „el akarja törölni” az ukránokat, országukat és történelmüket – írja az ujkelet.live.

„Most a világ összes zsidójához szólok. Nem lájtatók, mi történik? Ezért fontos nagyon, hogy zsidók milliói szerte a világon ne maradjanak most csendben” – mondta Zelenszkij, aki maga is zsidó.

„A náci zsidók hallgatásban születik. Szóval emeljétek fel hangotokat a civilek legyilkolása miatt! Emeljétek fel hangotokat az ukránok megyilkolása miatt!”



(A körben értem, ha a földön, mit a bontogni szedem, volt a gyilkos, az érdeklődés, a valós volt a hár, - s mire volt után s csak teljesedni vett, mire est a gyilkókkal, aki a pestivér.)

Magyar Ellenzéki és Antifasiszták Szövetsége
RADNÓTI MIKLÓS ANTRASSZISTA DÍJ
és EGYESÜLT EURÓPÁÉRT CIVIL DÍJ

ÜNNEPÉLYES DÍJÁTADÓ
2022.03.21. 14:50
RóM Colosseum
(Külső Bécsi út 73.)

Gyere el, tág hítek!

Nemzetközi ukrán zsidószínészektől, ukrán filmtársaktól megkülönböztetésekkel színenek a borszemű a német, a vilási, a nemzet ütemításai alapján!

Várnak a díjáról minden menedzser, akik vennék menedzser minden kiváltságnak! (Applausek!)

A hélezőnön ingyenes, de regisztrációhoz kötött: e-mail: info@measz.hu; telefoni: +36 30 80 00 00; műsorprogram: www.budapestiakademia.hu; postacím: MEASZ, 1174 Budapest, Pf. 244.

Tügyeld az esemény Facebook-oldalunkat!
A díjátadáson hagyományosan eljön több körhíti Radnóti díjas művész!

MEASZ – Magyar Ellenzéki és Antifasiszták Szövetsége
International Federation of Hungarian Antifascist Associations and Anti-Parties

EGYESÜLT EURÓPÁÉRT CIVIL DÍJ: Dr. Ujhelyi István EP képviselő

Holokauszttúlélők az orosz támadásról: Semmissé lett a hitünk

A vészkorszakot túlélő magyar polgárok eddig hittek abban, hogy sorsuk és történetük alapján gyermekükre, unokáikra s minden lezármazottjukra az európai országok közötti békét hagyják örökül. E hitüket tette semmissé az Ukrániában lerohanó orosz hadsereg támadása. Az alábbiakban a Náci-zmus Üldözötteinek Országos Egyesülete (NÜB) közleményét olvashatják.

Dr. Schiffer János, a Náci-zmus Üldözötteinek Országos Egyesülete (NÜB) elnöke az alábbi közleményt juttatta el a Mazsihisz.hu portálnak. A szöveget változtatás nélkül közöljük.

„A második világháborút, a holokaustot, a gettót, a koncentrációs táborokat túlélő Náci-zmus Üldözötteinek Országos Egyesülete (NÜB) tagjait mélyen megdöbbenti és elkeseríti a Magyarországgal szomszédos Ukrániában dúló háború, mélységes fájdalmat éreznek a háború minden ártatlan halottja, áldozata iránt, s együttéreznek minden menekülttel.

A vészkorszakot túlélő magyar polgárok eddig hittek abban, hogy szenvédésük, áldozathataluk nem volt hiábavaló. Hittek abban, hogy sorsuk és történetük alapján gyermekükre, unokáikra s minden lezármazottjukra az európai országok közötti békét hagyják örökül.

E hitüket tette semmissé az oroszok számos halász áldozatot követelő, nemtelen támadása a független Ukrániá ellen.”

Ukrán pár moldovai esküvője



Ukrainából menekült zsidó pár esküvője Kisinyovban 2022. február 27-én, vasárnap

Fotó: Synagogue.md

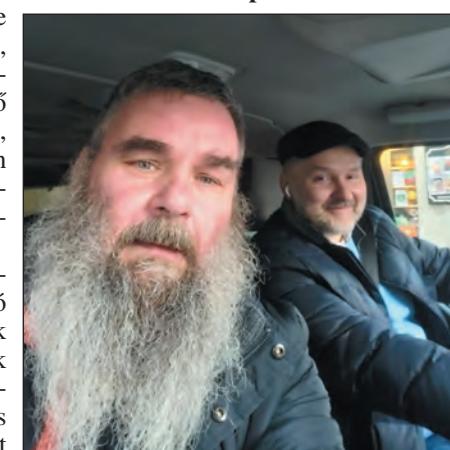
A Kisinyovi Haj zsinagóga bejegyzése szerint immáron Moldovában kötött házasságot két olyan fiatal, akik az orosz támadások miatt nem tarthatták meg az esküvőjüket Ukrájnában.

„Az egyik legszokatlanabb esküvői szertartás zajlik ma a zsinagóágánkban” – nyilatkozta a közösség rabbija. „Azt mondják, hogy néha még a király és kísérete is utat enged a menyasszonnyal érkező autókonvojnak. Ez egy olyan fontos jel most, hogy bármilyen történik, az élet meg tovább! Adjon az Örökkévaló békét és boldogságot a fiataloknak! Mázál tov!”

Rosenberg Mátyás / Zsblog

120 ukrán zsidót fogadtak Magyarországon zsidó civilek

„Minden egyes ember egy külön élmény, néha könnyfakasztó sorsok. A legmegrázóbbak a tekintetek... Sokszor egy többszögi család kis bőrönbe zárt élete”, meséli az egyik résztvevő, Szabó György, a Mazsök elnöke, aki nemrég tért vissza az ukrán határról Budapestre.



Szabó György útban Ukrájna felé

Szamos kapcsolat kellett ahhoz, hogy fel tudják mérni az igényeket, ki kellett szűrni a hamis információkat, hogy eljussanak a valós helyzet közelébe. De – mint mondja – elég nagy a hírek áramlása, és sokszor a kapcsolat sok áttéten keresztül jött létre, mikig megtaláltak azokat, aki most ezzel a busszal átjöttek a határon. „Nem mellesleg fel kellett mérni azt is, hogy mire van szükség a határ ezen az oldalon élelmiszer, mentő, szállítás, szállás stb. terén”, mondja Szabó György a Kibic Magazin kérdésére.

A Mazsök elnöke szerint a határon, főleg az ukrán oldalon, nagyon lassú a haladás, a magyar oldalon jóval olajozottabban mennek a dolgok. „Mindenn egyes ember egy külön élmény, néha könnyfakasztó sorsok. A legmegrázóbbak a tekintetek... Sokszor egy többszögi család kis bőrönbe zárt élete”, meséli.

A 120 zsidót mind sikerült elszállásolniuk, Szabó György szerint „szerencsére egyre nőnek a szálláslehetőségek, hiszen a közösségeken belülök sok lakhatási felajánlás érkezik”.

Az ideérkezők sorsa többféle lehet. A többség folytatja az útját azonnal vagy egy-két napon belül nyugatra vagy Izraelbe. Akiknek nincs hova menniük, maradnak Magyarországon, sokszor a határ közelében.

Petrőczi Éva Sábát Anatevkában

Moshe Azmannak és a menekültök hitközségének



Ép házatető ugyan már egyre kevesebb van a közelí Kijevben, de Anatevka mai népe, a menekült sereg, mégis sábátot ül, nem mereng, s kesereg. Jövőt és békeesség-ígéretet párállnak szombatjuk szerényen terített, szent asztalánál, egy rom-rengeteg ijesztő közelében, a maceszgombócos húslevesek.

„Ha én gazdag lennék... kezdem dúdolni magamban Tevje, a tejesember robajló, keserédes dalát; de aztán másként folytatatom: „Anatevka népe, elküldeném azonnal nektek óriási Golde-kötényem minden, de minden aranyát; helyette csak legfeljebb játékpénz-gyöngé „Forintka néniket” (ez még kislánykoromban kitalált becenév!) tudok hozzájtok útnak indítani, s kísérőül imát, imát, imát.”

„Szeretsz engem, szeretsz engem?” Ezt a dalfoszlányt sem feledtem.

ZSIDÓ VILÁGHÍRADO

Portugália

Vivian Groisman, a portói hitközség elnöke bejelentette, hogy a 2019-ben felavatott Zsidó Múzeumban március 31-én, az inkvizíció áldozatainak nemzeti emléknapján az antiszemitizmussal foglalkozó új termet nyitnak meg. Egy 110 nm nagyságú területen a modern antiszemitizmus különböző megjelenési formáit (nézetek, nyilatkozatok stb.) kívánják bemutatni. Groisman szerint „fontos, hogy a portugál diákok ne csak a színhegedékkel és a dzsihadistákkal azonosításákat az antiszemitizmust”. „A gyűlölöt megtalálható a jobb- és a baloldali szélsőséges csoportokban, az izslámisták között, de nem idegen a középosztály tagjaitól sem.” Az elnök hangsúlyozta, hogy a modern antiszemitizmus a zsidókkal, a judaizmussal és Izraellel szembeni előítéletet jelent. A városban jelenleg mintegy 700 hittestvérünk él.

A közelmúltban a zsidó közösséget sorozatos támadások értek Roman Abramovics multimilliárdos, orosz-israeli állampolgár portugál útlevele miatt. David Liptak portói főrabbi üdvözölte a hatóságok vizsgálatát, ami bizonyíthatja, hogy a szefárd felmenőkkel rendelkezők a honosítási engedélyeket nem hatalmas pénzekért szerzik meg. A kérelmezők a hatóságoknak az ügyintézésért és a hitközségeknek az igazolások kiállításáért összesen 250-250 eurót fizetnek.

Indonézia

A holokauszt nemzetközi emlékjének alkalmából múzeum és állandó kiállítás nyílt a Celebesz szigeten lévő Tondano város Shaar Hashamayim zsinagógájában, ami az egyetlen működő zsidó templom a 273 millió lakosú országban. A programot szervező Ján Vásém elnöke, Dani Dajan hangsúlyozta: „örülünk, hogy megnyithattuk a soá emlékére ezt a kiállítást a világ legnagyobb muzulmán államában”. Jakov Baruch, a zsinagóga rabbija elmondta, hogy azért szerepelt a tervező közzött a múzeum létesítése, mert családjának több tagja is a holokauszt áldozatává vált. „Szeretném megismertetni az indonézekkel az antiszemitizmus és a gyűlölés súlyos következményeit” – emelte ki. A múzeumot és a kiállítást megnyitó Ina Lepel német nagykövet szerint „emlékezzünk kell arra a borzalmas bűntyre, amit a holokauszt jelentett”. Több muzulmán szervezet a palesztinokkal való szolidaritás jeleként a kiállítás betiltását követelte.

Indonéziában mintegy 200. Tondanóban 20 hittestvérünk él. Izrael és Indonézia között nincs diplomáciai kapcsolat.

Románia

Először emlékeztek meg hivatalosan a 770 zsidó menekültet, köztük 103 gyereket szállító Struma nevű hajó nyolcvan évvel ezelőtti katasztrófájáról. A Konstancában tartott ünnepségen Mihai Panait ellenıtenger nagy, a haditengerészet parancsnoka és Florin Goidea, a kikötő igazgatója koszorúkat dobtak a tengerbe a hajó kikötésére használt egykor dokk mellett. Az ellenıtengernagy kijelentette, hogy „nemcsak egy tragikus eseményre emlékezünk, de fel akarjuk híjni a figyelmet a zsidóknak okozott súlyos szennedésekre is”.

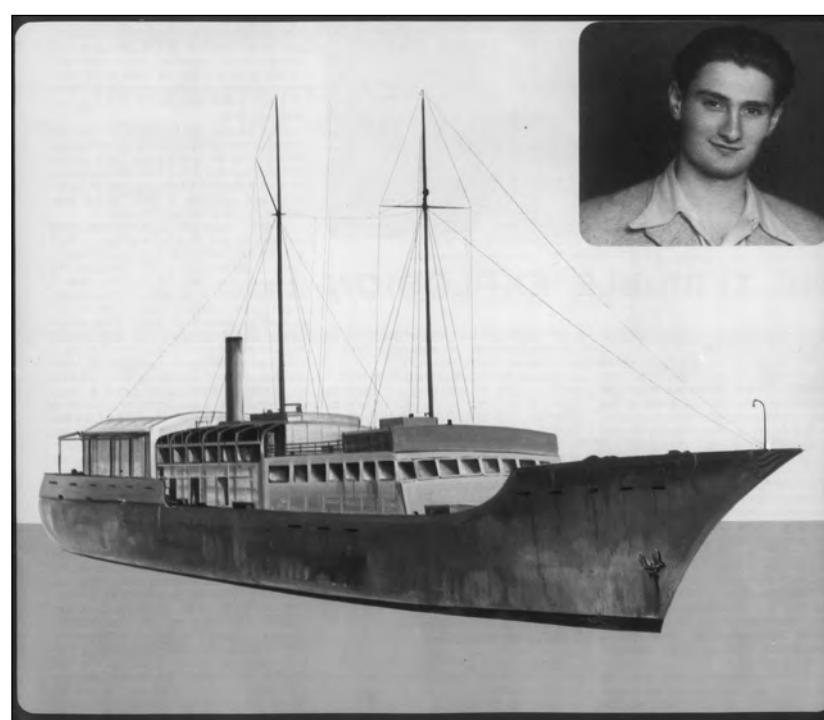
„Harcolnunk kell az intolerancia, a diszkrimináció és a rasszizmus minden formája ellen.” David Saranga izraeli nagykövet méltatta a román kormánynak a múlttal és a vészkereszakkal szembenéző szándékát. A megemlékezésen mintegy nyolcvan vettek részt.



Portugália. Portóban jelenleg mintegy 700 hittestvérünk él



Indonézia. A Shaar Hashamayim zsinagóga hívei, középen Jakov Baruch rabbi



Románia. A Struma modellje az egyetlen túlélő, David Stolar fotójával

A Konstancából induló, 1867-ben épített hajó túlterhelt volt, és az egyik hajtóműve már az induláskor meghibásodott. A hatóságok az utasokat nem engedték kiszállni az iztambuli kikötőben. Az angol diplomaták meg akarták akadályozni a hajó Palesztinába indulását. Tízhetes várakozás után, élelem, víz és üzemanyag nélkül, a török parti őrség az üzemképtelen Strumát kivontatta a nyílt tengerre. Az utólagos vizsgálat megállapította, hogy egy szovjet tengeralattjáróból véletlenül kilőtt torpedó süllyesztette el a kihajózást követő napon. A katasztrófának egyetlen túlélője volt.

Németország

Claudia Roth kulturális és médiaügyekért felelős kormánybiztos 13 millió eurót biztosít az augsburgi zsinagóga renoválására. Az épület jelentősége túlnő Bajorország határain, ezért támogatja a szövetségi kormány a munkálatokat. A 26 milliós költség másik felét gyűjtésből és szponzorok támogatásából kí-



Németország. 2028-ra felújítják az augsburgi zsinagógát

vánják fedezni. A kormánybiztos kiemelte: „ily módon szeretnénk segíteni, hogy az augsburgi zsinagóga a jövőben is hozzájáruljon a zsidó kultúra, a vallás és a hagyományok ápolásához”. „Az épület legyen a helyszíne a multikulturális rendezvényeknek és a megemlékezéseknek is” – tette hozzá. A felújítás során pavilon épül az augsburgi Zsidó Múzeum elhelyezésére. A munkálatok befejezése 2028-ra várható.

Kovács

Nusi



Szigeti Imréne, Nusi az Új Élet szerkesztőségének egyik legszorgalma-sabb munkatársa volt. Két évtized után is mint a szorgalom, a mindenkin segíteni akarás, a szeretet és a tisztelet példaképére gondolunk rá vissza. A napjainkban egyre ritkábban fellelhető bibliai erények; a jóság, a családról való gondoskodás birtokosaként tartottuk számon. Így őrizzük továbbra is emlékét.

**Várjuk idén is
az Élet 2022.
április 24.
Menetén! 17:00**

Emlékezzünk ismét együtt!

Találkozó: az Újpesti rakpart és a Gogol utca sarkánál



ZSBLOG • PÁLYÁZAT

ITT A REMEK LEHETŐSÉG,
HOGY KIPRÓBÁLD MAGAD
AZ ONLINE ÜJSÁGIHÁS
TERÜLETÉNI



HA EI MŰJÜ TAI MÁR 19, DE NEM VAGY
MÉG 21 VÁRJUK MAX. 1000 SZÓBÓL
ÁLLÓ CÍKKEDET, INTERJÚDAT, NOVELLÁDAT
AZ INFOZSBLOG.HU CÍMEN! A PÁLYÁZATI
BEADÁSÁNAK HATÁRIDEJE:
2022. ÁPRILIS 1. PÉNTEK, 12. ÖRÁ
A LEGJOBB IRÁSOKAT A WWW.ZSBLOG.HU
TELÜLETÉN JELENTETJÜK MEG!

SPÁNN GÁBOR

Információ, óh!

Elképzésem szerint egy újságírás (erről majd később) elevenítette fel a most következőt. Agyam lassan sorvadó és pótoltatlan hosszú távú memoriasejtjei közül valamelyik haldokló lökte fel a képet. 1960-ban a Foxi-Maxi (marxizmus-leninizmus esti egyetem, esztétika szak) egyik óráján az előadó tanáról a Szovjetunióról mesél, annak is korai éveiről. 1920-ban (!) elmondása szerint Lenin magához rendelte a Kremlbe agitprop szakembereit. Így szólt hozzájuk:

– Elvtársak! Tarthatatlan, hogy a hatalmas Szovjetunió perifériáján, az apró falvakban élő emberek mennyire tájékozatlannak a politikákat illetően. Nem jutnak el hozzájuk a híreink. Mostantól utasításba adom, hogy a Pravda cikkeit készítések el rövidítve, olyan nyelven és megfogalmazásban, hogy mindenki megértsé! Ezt nyomtatások ki sok ezer példányban, az aktivisták pedig menjenek szét a szélrózsa minden irányába és osztogassák a parasztainknak, ha kell, a konyhájukon kopogtatva.

Zsdanov népbiztos, aki a kultúráért és így a propagandaért is felelt, halkan megjegyezte:

– Lenin elvtárs! A falvakban élő orosz muzsikok több mint 60%-a analfabéta.

– Nem baj, elvtársak, aktivistáink keressék fel a falvakban a pónát, a tanítót, ha van, az orvost, és ők gyűjtsék maguk köré az embereket, akiknek olvassák fel, mi minden tesz értük a bolsevik párt! (Ezt a 60%-os analfabétizmust mi még nem értük el, pedig évtizedekig a Szovjetuniót kívántuk mindenben követni, ami közben megszűnt, de mi jó úton járunk ebben a számban is utolérni.)

Mindezt gondolom, az az újságírás dobta fel bennem, amit a legnépszerűbb és legnagyobb példányszámú ellenzéki napilapban olvastam. Arról szólt, hogy a mai ellenzék (2022!) úgy döntött, hogy aktivisták segítségével zanzásított verzióban papíron eljuttatták a való világ híreit az apró falvak lakóihoz is. Mert ők eddig csak a pártunk és kormányunk teheréből evő megyei napilapokból meg az állami tévéből, rádióból tájékozódhattak arról, amit valóságnak kell elfogadniuk. Az újság tudósítója és fotósa elkísérte az első ilyen aktivistát, aki az egyik 1000 lelkes közösségen osztotta szét ezeket a bonsai méretű újságokat. Kiderült, hogy őrülnek neki, de az is, hogy mennyire „tájékozottak” a mai belpolitikában. Egy idős néni elmondta, hogy életében nem hallott arról, hogy mi az a Pegasus, egyetlen ellenzéki miniszterelnök-jelölt nevét sem ismerte, és nem tudta, hogy volt-e és mi volt az előválasztás. A rácsodálkozó tekintet láttán mentegetőzve ennyit mondott:

– Drágaim, én azért tudok a világ dolgairól, itt van ez a Kósa Lajos úr, aki nemcsak képviselő, de ma már covidos is.

Ezt követően két dologtól fájdult meg a fejem. Az egyik az, hogy a mi Csipkerőzsika ellenzékünk ma teszi meg azt, amit Lenin 1920-ban megtett már. A másik az, hogy mennyire sikerült egy lombikban élő süketnéma Magyarországot kreálni a Budapest táblán kívül. És ezzel egy időben ugyanez az egy darab még élő memória-agysejtem fellőtte az egykor zsíró vicset is:

1950-ben Kohnt behívatták az ÁVH-ra kihallgatásra. Egy szúrós szemű tiszt ül vele szemben, aki nekiszegezi a kérdést:

– Kohn elvtárs! Ismeri ön a Grün Vilmost?

Kohn elfehérült ajakkal gyorsan válaszolt:

– Nem ismerek semmilyen Grün!

– Jól van, akkor ezt jegyzőkönyvbe vesszük. És mondja, ismeri a Schwartzot?

– Akkor inkább kértem a Grünt...

91 (!) éve házasok és még mindig rajonganak egymásért

A 90. életévet megélni már önmagában is nagy áldás, de ennyi esztendőt boldog házasságban élni valóban felbecsülhetetlen. Zechariah és Shama'a jól tudják ezt: a páros 91 éve van együtt. Szerelmük nem lankad, sőt, erősebb, mint valaha.

Jó ránézni erre a két idős emberre, akik korukat meghazudtolva aktívak és szellemileg frissek, írja a Senior.hu.

Mindketten árvaként nőttek fel, Jelenben születtek. A zsíró közösségen hamar megházasították őket, hogy



ne kerüljenek a hitüktől és kultúrájuktól távol. Zechariah 12, mik Shama'a 10 éves volt a házasságkötéskor. Rendkívüli szegénységben kezdtek közös életüket, abban az istállóban laktak, amelyben a szamarak. 1948-ban Izraelbe költöztek, és utána jöttek a gyerekek is: szám szerint 11. Ma már ma 64 unokával, valamint dédunokákkal büszkélkedhetnek.

A szerelem mellett a csipkelődés, egymás ugratása tartja őket frissen. „Ó az első és utolsó asszonyom” – viccelődtök Zechariah egy felvételen, majd hozzátette: „Sosem dobtam őt ki.” Végül neje felé fordult a kérdéssel: „Miért, kidobtalak?” Nem lehet kibírni nevetés nélkül, ahogy a felesége csendre inti urát.

Arra a kérdésre, hogy mi a hosszú frigy titka, az idős férj így felel: „Is-

Bizonyítékokat találtak „bibliai óriások létezésére”



„Tényleges bizonyítékokat keresünk, valódi nyomokat, amelyek nem csak a hiten alapulnak. Nagyon sok régészeti bizonyíték van, amit fel kell tárnival”, állítják a szakértők. Egy hamarosan megjelenő dokumentumsorozat izgalmas dolgokba avat be minket az egyik leginkább zavarba ejtő bibliai téma, az óriások kapcsán.

A komoly kutatásokon alapuló sorozatot a The Inspiration Networks sugározza „Angels & Giants, The Watchers & Nephilim” címmel, tudtuk meg a Kibic cikkéből.

„A Biblia több helyen ír az óriásokról, titánokról, többek között a Genezis hatodik fejezetében” – mondta Rudy Landa, a The Inspiration Networks vezető producere és rendezője. „A titánok menyenei lények leszármazottai voltak, akiöknek az volt a dolguk, hogy vigyázzanak a földre. Ők voltak a mennyei birodalom fejedelemei.”

A Teremtés könyvének vízjöön előtti hatodik fejezetében a Biblia azt mondja, hogy „Elohim fiái” az emberek lányaival éltek együtt, és az ő leszármazottai voltak a nefilimek, vagyis az óriások, aikik a földön éltek, írja a jpost.com.

„A dokumentumsorozat bibliai forrásokra támaszkodik, de fontos, hogy a nem vallásos nézők számára is érdekes legyen” – mondta Landa. „Tényleges bizonyítékokat keresünk, valódi nyomokat, amelyek nem csak a hiten alapulnak. Nagyon sok régészeti bizonyíték van, amit fel kell tárnival.”

A téma könnyen szénszociót keltet, de Landa hangsúlyozta, hogy nem akarta ezt a megközelítést alkalmazni. A projekt irányításához Douglas Van Dorn író segítségét kérte, aki éppen erről írt könyvet.

A keresés Izraelben kezdődik

A világ körül keresés Egyiptomba, Peruba és az Egyesült Államokba vezeti a kutatókat, de a legelentősebb feltárást az izraeli Golán-fennsíkon kezdődik.

„A nefilimek története Izraelben, mighozzá a Golánon kezdődött” – hangsúlyozta Landa.

As Énok könyve, egy i. e. második századi apokrif forrás, amelyet a bibliai Noé dédapjának tulajdonítottak, leírja a nefilimeket, és azt állítja, hogy a Hermon-hegy neve a héber cherem szóból származik, ami azt jelenti, hogy „szárműni kell”. Énok könyve szerint a nefilimeket számúzták a mennyiből, és a Hermon-hegy-nél küldték a földre. A Básán néven ismert vidék az a hely, ahol Óg király vonult a zsíró ellen, amikor belepíték az Igéret Földjére.

Landa az igazság keresése során eljutott a Gilgal Refaimhoz (az Óriások Kereke) is, egy rejtélyes sziklaalazathoz a Golán-fennsíkon. A földről nézve véletlenszerű sziklakupacoknak tűnnek. Fentről azonban igen lenyűgöző, hiszen öt koncentrikus gyűrűből áll, és a kialsó gyűrű több mint 500 láb széles. A középpontjában egy 65 láb átmérőjű és több mint 16 láb magas, laza kövekből álló halom található, amely egy szilárd sziklába vájt központi kamrát takar. A régészkek az építkezés kezdetét általában i. e. 3500-ra teszik. A Gilgal Refaim célja még mindig rejtély és tudományos viták tárgya.

„Vannak olyan elméletek, amelyek azt állítják, hogy Ógot Gilgal Refaimban temették el” – mondta Landa.

A film azt az elmeletet vizsgálja, amely szerint az építmény közepet kamraként használták, ahol a testet hagyta lebomlani. A csontokat később egy hatalmas, laza kövekből álló, kígyószerű szerkezetbe temették volna, amely mellett kőgyűrűk sorakoztak.

„Ez a kettős elrendezés a világ számos helyén előfordul” – magyarázta Landa, aki szerint a Gilgal Refaim elrendezése fontos csillagászati jelenségekhez igazodik.

A központi bejárata a nyári napforduló napfelkeltéje felé néz. A falakon lévő bevágások a tavaszi és az őszi napjegyelőséget jelzik. Más jelölések a csillagkelet mutatják. Ez lehetővé tette volna, hogy a helyszínt az esős évszak kezdetének előrejelzésére használják.

„Egyértelműen nagyon intelligens tervezés állt a hely mögött” – jegyezte meg Landa.

A zsíró hagyomány azt tanítja, hogy Óg még élt Noé idejében, és a bárka oldalába kapaszkodva menekült meg az özönvíz elől.

Ógot Mózes 5. könyvében (3:11) úgy nevezik meg, mint az egyetlen megmaradt embert a refáimok közül. A méretét nagyjából meg lehet becsülni abból, hogy az ágyát kilenc ámot hosszúnak és négy ámot szélesnek írják le. A bibliai ámáh szó jelentése: az alkár hossza, Óg ágya tehát több mint 4 méter hosszú és 2 méter széles volt.

Gyógyszertámogatás

Az időnként szükséges váló, átlagosnál drágább gyógyszer beszerzéséhez lehet támogatást igényelni. A támogatás felső határa nincs rögzítve, de tájékoztatásul közöljük, hogy az eddigi gyakorlatunkban 50.000 Ft volt a legnagyobb összegű támogatás.

Támogatási akcióink magánjellel, az anyagi fedezete biztosított, és a hozzáink beérkezett adatokat az előírt titoktartással kezeljük. Várjuk a rászorulók jelentkezését.

Részletesebb tájékoztatás a következő telefonszámon kapható: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.

APRÓ-HIRDETÉS

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16. ig. Dr. Szegedi Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Gyűjtő venne békelyegyütteményt, képes levelezőlapot. 06-1/322-8439, 06-20/522-5690.

Mindenemű régiségét vásárolok digitálisan kiszállással. Teljes lakáskürtéssel! Híradástechnikát, bakelitelemeket, bútor, könyvet, kerámiát, porcelánt, bronztárgyat, órákat, kitüntetést, papíregyiséget, pénzeket, játékokat (retró tárgyak előnyben). Pintér Nikiola, 06-1/466-8321, 06-30/973-4949.

Kastélyok berendezéséhez vásárolok festményeket, ezüstöket, bronzokat, órákat, bútorokat, hagyatéket stb. Üzlet: 06-2-0-280-0151, herendi77@gmail.com

Szigetelés! Nyirkos, dohos, salétromos, talajvizes falak utólagos szigetelése. 06-20/228-0453.

Egyedülálló idős ember gondozását vállalná szociális szférában dolgo-

zó hölg. VII. ker. előny. További információ személyes megbeszélés alapján. Érdeklődni este 8 és 9 között: 06-20-496-7252.

Régiségek-hagyaték, örökség felvásárlása készpénzért. e-mail: antik@antikbudapest.hu, www.antikbudapest.hu, 06-20/932-6495.

Órajávítás, faliórák felújítása garanciával. Jung Péter, VII., Garay u. 45. 06-70-505-5620, www.jungoras.hu

Hírek, események röviden

– Elnézést kérünk Novák Attilától, akinek az előző számban közölt Hámánok Domonkos Miksa életében című cikke alól lemaradt a neve és az írás első megjelenésének helye (ludovika.hu). Szerkesztősg – 1%. Kérjük, segítse személyi jövedelemadójá 1%-ával a már igen idős (88 év feletti) Ján Vásém-kitüntetetteket, aikik 1944-ben életük koczkáztatásával mentették a zsíró üldözötteteket. Köszönjük támogatását. Igaz Emberekért Alapítvány. Adószámunk: 18040094-1-43.

NAPTÁR

Március 18., péntek	Ádár II./15.	Gyertyagyújtás: 5.35
Március 19., szombat	Ádár II./16.	Szombat kimenetele: 6.40
Március 25., péntek	Ádár II./22.	Gyertyagyújtás: 5.45
Március 26., szombat	Ádár II./23.	Szombat kimenetele: 6.50

Két év után végre megtartják a púrimi felvonulásokat és jelmezbálokat

Ezer alá csökkent a súlyos állapotban lévő Covid-19-es betegek száma, két év után várhatóan szabadon megtarthatják majd a jelmezbálokat és a felvonulásokat a púrim idején – jelentette az izraeli egészségügyi miniszterium honlapja.

A súlyos Covid-19-megbetegek számának csökkenése mellett tovább apad a koronavírusos fertőzöttek száma is – közölte a tárca.

Eran Szegál, a Weizmann Intézet biológiai statisztikus professzora elmondta a Ynet hírportálnak, hogy számításai szerint a következő hetekben olyan mértékben visszasorul a járvány, hogy egy hónap múlva szabadon megtartható lesznek a púrimi felvonulások és jelmezbálok. 2020 óta ezek a rendezvények elmaradtak, vagy csak szigorú korlátozásokkal lehetett ünnepelni púrimkor.

A kilenc nappal ezelőtti, a koronavírus megjelenése óta mért legmagasabb értékről már több mint húsz százalékot apadt a kórházi ellátást igénylő súlyos állapotú Covid-19-es betegek száma; kedden 974 súlyos esetet tartanak nyilván az összesen 2155, kórházból ápolt Covid-19-ben szenvendő között. Lélegeztetőgép segítségére szorul 279 beteg, és 27 ember próbálnak megmenteni műtődvel.



Hétfőn több mint 120 ezer teszt elvégzésével 23.555 új vírushordozót azonosítottak, 19,15 százalékos pozitivitási aránnyal. Jelenleg összesen 178.118 aktív esetet tartanak nyilván Izraelben, s mellettük 35.854-en házi karanténban tartózkodnak, mert fertőzött személlyel érintkeztek.

A koronavírus-járvány megjelenése óta 3.460.914 vírushordozót regisztráltak a hatóságok az egészségügyi miniszterium adatai szerint a mintegy 9,4 millió lakosú országban.

Kiemelkedő volt tavaly a gazdasági növekedés

Az ország a jelentős javulás ellenére sem lábalt ki még a koronavírus okozta válságból.

Izraelben tavaly 8,1 százalékos, húszéves távlatban kiemelkedő volt a gazdasági növekedés; különösen jelentős volt az utolsó negyedév, amikor 16,6 százalékos GDP-növekedést mérték az előző negyedévezhez képest, ez a fejlett országokat tömörítő Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) tagjai közül a legmagasabb érték, írja az MTI.

Az izraeli pénzügyminiszterium és jegybank (Bank of Israel) előrejelzéseit meghaladó meredek növekedés a lakossági fogyasztás jelentős bővülése, va-



Az izraeli jegybank épülete

lamint az exportnak a pandémia végével összefüggő megugrása és a kormány lezáráskat elkerülő politikája révén következett be. A helyi központi statisztikai hivatal emlékeztetett arra, hogy egy évvel korábban, 2020-ban 2,2 százalékkal csökkent a GDP a koronavírus-járvány következményeként.

Korábban – a hivatalos adatok nyilvánosságra kerülése előtt – a jegybank 6,5 százaléka, a pénzügyminiszterium pedig 7,1 százaléka becsült a 2021. évi gazdasági növekedést. Ekkora fejlődést egy év alatt utoljára 2000-ben, a technológiai ipar ugrászerű fejlődésének idején észleltek, amikor 8,1 százalék volt az éves GDP-emelkedés. A következő évben, 2001-ben a dotkom válság beközöttével szétdurrant a technológiai buborék, és nulla volt a növekedés.

A tavalyi utolsó negyedében meredeken csökkent a munkanélküliség, megszűnt a 45 év felettes járvány miatti segélyezése, és teljes mértékben helyreállt a gazdasági aktivitás Izraelben. Éves szinten Izrael 2021-es 8,1 százalékos teljesítménye az OECD-országok élmezőnyében van. A tavalyi adatokat eddig közzétevő OECD-országok átlagos növekedése 5,3 százalék volt.

Az egy főre jutó GDP növekedése az OECD átlagához képest magas izraeli népességnövekedés miatt viszonylag csekélyebb, 2021-ben 6,3 százalék volt, de ez is több a fejlett országok egy főre jutó ötszázalékos átlagos tavalyi GDP-növekedésénél.

Az ország a jelentős javulás ellenére sem lábalt ki még a koronavírus okozta válságból, és nem pótolta a 2020-as visszaesést. Az egy főre jutó bruttó hazai termék 2021-ben 155.000 sékel (mintegy 15 millió forint) volt, de a Bank of Israel előrejelzésében a válság előtti trendvonal alapján azt jóslotta, hogy az idén már eléri a 161.000 sékelt. Jelenleg úgy látják, hogy csak 2023 végén éri utol Izrael a válság előtti prognosztizált növekedési ütemet.

A tavalyi jelentős növekedést elsősorban a lakossági fogyasztás ugrászerű emelkedése okozta, miközben az állami fogyasztás, az állami kiadások és az állami szervek költségei viszonylag mérsékelt ütemben nőttek, valószínűleg a segélyprogramok júliusi leállítása miatt. Tovább szárnyalt, 13,6 százalékkal nőtt tavaly az izraeli technológiai export.

Izraeli kutatás igazolja a D-vitamin koronavírus elleni hatását

A D-vitamin koronavírus elleni hatásának eddig legerősebb bizonyítékát szolgáltatta egy korábbi kutatásokat is alátámasztó, új izraeli tanulmány – jelentette a Times of Israel című angol nyelvű izraeli hírportál.

A dolgozat szoros összefüggést mutatott ki az Izraelben igen elterjedt D-vitamin-hiányos állapot és a Covid-fertőzötök elhalmozása vagy súlyos megbetegedése között, és azt állítja, hogy a megnövelt D-vitamin-szint javíthat ezen a helyzeten.

A Bár Ilán Egyetem és a Galileai Orvosi Központ kutatói szerint ennek a vitaminnak olyan jelentős hatása van a betegség súlyosságára, hogy az emberek életkora és D-vitamin-szintje alapján előre lehet jelezni a fertőzés kimenetelét.

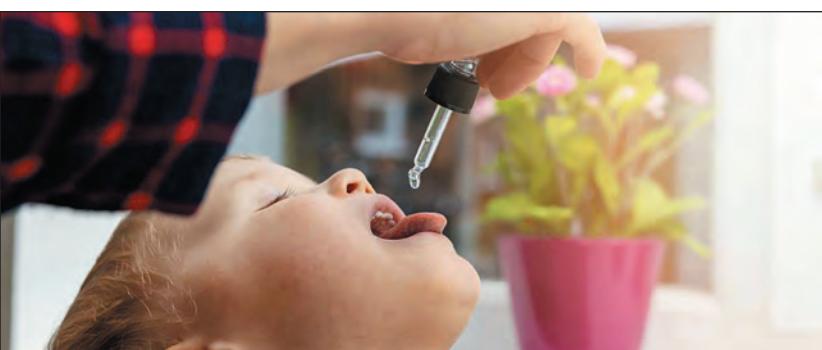
A D-vitamin-hiány jelentősen növelte a kockázati szintet – állapították meg az izraeli orvosok a PLOS One folyóiratban közzétett tanulmányukban. A méréseket a vírus első két izraeli hullámának idején, még a vakcinák széles körben elérhetővé válása előtt végezték. Az orvosok azonban hangsúlyozták, hogy a vitaminkészítmények nem helyettesítik a védőoltásokat, csak az immunrendszer csökkenésének megakadályozását szolgálhatják.

Izraelben – ahogyan az egész Közel-Keleten – igen elterjedt a D-vitamin-hiány, egy 2011-es tanulmány szerint ötből csaknem négy embernek alacsony a vitaminszintje. Az új izraeli tanulmány szerint azok, akik táplálékkiegészítőket szednek, még ha meg is fertőződnek, elkerülhetik a Covid-19 legsúlyosabb következményeit.

„A D-vitamin segít a fertőzötöknek, mert hatékony erősíti az immunrendszer a légszűrendszert megtámadó vírusos kórokozók elleni küzdelemben” – mondta a Times of Israelnek Ámiel Dror, az egyik kutató. „Ez ugyanúgy vonatkozik az omikronra, mint a korábbi változatokra” – tette hozzá.

Izraelben és számos más országban az egészségügyi hatóságok már régóta javasolták a D-vitamin szedését a koronavírus-járványra válaszul, de eddig kevés adat állt rendelkezésre ennek hatékonyságáról.

Júniusban a kutatók már közzétették az előzetes eredményeket, amelyek szerint a nem sokkal a kórházi kezelés előtt D-vitamin-hiányban szenvedő ko-



Képünk illusztráció. Az adagolásról mindenkinél orvosától kell érdeklődni

ronavírusos betegek 26 százaléka halt meg, szemben a normális D-vitamin-szintű fertőzöttekkel, akik közül csak 3 százalék vesztette életét.

Azt is megállapították, hogy a kórházban kezelt D-vitamin-hiányos betegek átlagosan 14-szer nagyobb valószínűséggel kerültek súlyos vagy kritikus állapotba, mint mások.

A kutatás június óta két évre visszamenőleg is górcsó alá vette a betegek korábbi vitaminszintjének adatait, és megállapította, hogy továbbra is erős a korreláció a betegség súlyosságával, vagyis nem a betegség megjelenése okozta a D-vitamin szintjének csökkenését.

Shiri Zsuzsa/MTI

Guinness-rekordot ért az izraeli ültetvényen termesztett óriáseper

Az izraeli Ariel család által termesztett szamóca egy japán eper hét évvel ezelőtti rekordját döntött meg.

Egy Izraelben termesztett, 289 grammos, óriási méretű eperről megerősítették, hogy új Guinness-világrekordot állított fel, mint a valaha volt legnehezebb szamóca, erről adott ki közleményt a kiemelkedő teljesítményeket nyomon követő szervezet, írja a Times of Israel nyomán a Kibic.

A látványos méretű gyümölcsöt az Ariel család által üzemeltetett ültetvényen fedezték fel a Kadima-Zoran mezőgazdasági közösségen, Izrael központi részén. A

rekorder eper a közlemény szerint 18 centiméter hosszú, négy centiméter vastag és 34 centiméteres kerületű volt.

Az eper az Ilan fajtából származik, amelyet eredetileg Nir Dai nemesített ki az Izraeli Mezőgazdasági Kutatási Szervezetnél, és amely arról ismert, hogy nagy méretű termést ad. Dai szerint a hideg időjárás miatt későn kezdődött az eper szezonja, ami lehetővé tette, hogy több bogya egyetlen nagy gyü-

mölccsé nőjön össze. A szamóca a virágzástól számítva több mint 45 napig lassan fejlődött, ami a teljes érési szakaszban a nagy méretét okozta.

Az Ariel család – apa és négy fia – idén négy túlméretezett eperfet termesztett, de csak az egyik verte meg a korábbi 250 grammos rekordtartót, amelyet a japán Fukuokában mérték meg 2015. január 28-án. A Ynetnek nyilatkozva az Ariel testvérek elmondták, hogy ez volt a legnagyobb szamóca, amire emlékeznek a gyümölcstermeszettel töltött több mint négy évtized alatt.

Megnézték a Guinness Rekordok

Könyvét, és megállapították, hogy van egy új versenyzőjük a legnagyobb eper címért. Bejelentették az igényt a Guinness Honlapján, másnap pedig közjegyzőt hívtak, hogy tanúi lehessenek a hivatalos mérlegelésnek, mielőtt a gyümölcs elkezdett volna romlani és veszíteni a méretéből. A testvérek a mérlegelésről egy rövid videót is készítettek, amelyben az eperfet egy iPhone XR-hez hasonlították, amely alig felejtőkora súlyú.

Az Ariel testvérek azt nem árulták el, hogy mi lesz a díjnyertes gyümölccsel, illetve azt sem, ha megkóstolták, milyen volt az íze.



A világrekorder izraeli szamóca

Fotó: Guinness